

Η χθόνια κατοικία του Ασκληπιού στην Επίδαυρο

/ [Παιδεία και Πολιτισμός](#)



Με συνεργασία της Εφορείας Αρχαιοτήτων Αργολίδας και του Πανεπιστημίου Αθηνών συνεχίστηκε, κι εφέτος τον Αύγουστο, η αποκάλυψη του αρχαϊκού κτηρίου που εντοπίστηκε το 2019 στην περιοχή της Θόλου του Ασκληπιείου της Επιδαύρου. Οι ανασκαφές πραγματοποιούνται με επικεφαλής τον ομότιμο καθηγητή Κλασικής Αρχαιολογίας κ. Βασίλη Λαμπρινουδάκη. Την ανασκαφή στην περιοχή της Θόλου του Ασκληπιείου επισκέφτηκε πρόσφατα η Υπουργός Πολιτισμού και Αθλητισμού κ. Λίνα Μενδώνη. Ενημερώθηκε από τον καθηγητή της, κύριο Βασίλη Λαμπρινουδάκη για τα νέα σημαντικά ευρήματα, που αποδεικνύουν ότι η Θόλος υπήρξε η χθόνια κατοικία του θεού, από την αρχή της παρουσίας του στην Επίδαυρο.

Το κτήριο το οποίο χρονολογείται βάσει των ευρημάτων στο τέλος του 7ου ή τις αρχές του 6ου π.Χ. αι. είχε μια πρωτόγνωρη, ως τώρα μορφή, στην αρχαία ελληνική αρχιτεκτονική. Κάτω από το ισόγειο υπήρχε βαθύ υπόγειο λαξευμένο στο

βράχο. Τα τοιχώματα του βράχου ήταν επενδεδυμένα με λίθινους τοίχους επιχρισμένους με βαθυκόκκινο κονίαμα. Το δάπεδο του υπογείου, ένα ισχυρότατο ψηφιδωτό από μικρά άσπρα βότσαλα, είναι το μεγαλύτερο και καλύτερα σωζόμενο ανάμεσα στα σπάνια δείγματα της εποχής του. Το ισόγειο που υψωνόταν με πλίνθινους τοίχους πάνω από το υπόγειο περιβαλλόταν από ξύλινη περίσταση πάνω σε λίθινες βάσεις.

Με την εφετινή ανασκαφή αποκαλύφθηκε το πλήρες πλάτος του κτηρίου και ένα μεγάλο ακόμα μέρος του μήκους του. Το πλάτος στο εσωτερικό του υπογείου είναι 3.6 μ. και στο ισόγειο μαζί με την περίσταση φθάνει τα 8.2 μ. Το κτήριο έχει αποκαλυφθεί τώρα σε μήκος 10.2 μ., συνεχίζεται όμως προς τα δυτικά και εν μέρει (στη βόρεια πλευρά του) κάτω από τη Θόλο. Η συνέχεια της ανασκαφής αναμένεται να αποκαλύψει στη νότια πλευρά του το πλήρες μήκος του ή τουλάχιστον να προσθέσει και άλλα στοιχεία για τη μορφή και τη λειτουργία του σημαντικού αυτού αρχαϊκού κτιρίου. Ήδη τετράγωνη εσοχή που εντοπίσθηκε στο ψηφιδωτό δάπεδο ερμηνεύεται ως το ίχνος εγκατάστασης της σκάλας με την οποία κατέβαινε κανείς από το ισόγειο στο υπόγειο.

«Ο Ασκληπιός, δήλωσε, ο καθηγητής Βασίλης Λαμπρινουδάκης, φαίνεται ότι έφθασε στην Επίδαυρο πολύ νωρίτερα από ότι μέχρι σήμερα πιστεύαμε, και μάλιστα με την διπλή υπόσταση του ήρωα-θεού, της χθόνιας και ουράνιας θεότητας, ρίχνοντας βαθιές ρίζες στον τόπο ο οποίος εξελίχθηκε γρήγορα στο μεγαλύτερο θεραπευτήριο του αρχαίου κόσμου. Την κλασική εποχή το περίτεχνο οικοδόμημα της Θόλου αποτελούσε την κατοικία της χθόνιας υπόστασης του θεού, στο υπόγειο της οποίας τον συναντούσαν οι προσφορές των θνητών. Με την εγκοίμηση, μέσα από τον ύπνο, αδελφό του θανάτου, γιάτρευε ο θεός τους ικέτες του με τη χθόνια δύναμή του, δηλαδή με την αναγεννητική δύναμη της γης. Το εγκοιμητήριο κατασκευάσθηκε χαρακτηριστικά δίπλα στη Θόλο. Αποδεικνύεται τώρα ότι υπήρξε από την αρχή της παρουσίας του θεού στην Επίδαυρο αυτή η χθόνια κατοικία του. Η πολύ πρώιμη χρονολογία, η ανεπτυγμένη για την εποχή τεχνική της κατασκευής, η θέση ουσιαστικά στον ίδιο ακριβώς τόπο που ανεγέρθηκε αργότερα η Θόλος, και το μνημειακό υπόγειο, το οποίο προφανώς είχε ανάλογη σημασία και λειτουργία με τους υπόγειους κυκλικούς διαδρόμους της Θόλου που το διαδέχθηκε, δείχνουν την εξαιρετική σημασία του κτιρίου για τη λατρεία του Ασκληπιού και την ιστορία της.

Σημειώνεται ότι το ιερό στην ακμή του είχε να επιδείξει τον επιφανή ναό για τη λατρεία της ουράνιας υπόστασης του Ασκληπιού και άλλα σημαντικά οικοδομήματα συνδεδεμένα με τη λατρεία του, όπως το μεγάλο εστιατόριο για τα τελετουργικά δείπνα, το στάδιο και το θέατρο, όπου εκτός από τη χρήση τους κατά τις εορτές γυμνάζονταν και ψυχαγωγούνταν οι ασθενείς, και τα λουτρά,

επίσης για ιαματική χρήση. Όμως ο πυρήνας της λατρείας και της ιαματικής δύναμης του θεού ήταν η χθόνια υπόστασή του, η οποία εξ αρχής αποτυπώθηκε αρχιτεκτονικά στην Επίδαυρο με το κτίριο που τώρα ανασκάπτεται.